Cyngor Sir Caerfyrddin

Adolygiad Cymunedol 2023

Cylch Gorchwyl

Adolygiad Cymunedol o dan Adran 31 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.

Tabl Cynnwys

Cefndir ……... ………………………………………………………………… 3

Beth yw Adolygiad Cymunedol? ……………………………………………………… 3

Pam mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn cynnal yr adolygiad hwn? …………… 3

Cwmpas yr adolygiad………………………………………………………………….. 4

Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru ………………………… 4

Beth mae Cynghorau Cymuned yn ei wneud? ……………………………………… 4

Ymgynghori…………………………………………………………………4

Sut mae'r Cyngor yn bwriadu cynnal ymgyngoriadau yn ystod yr adolygiad……………4

Amserlen yr adolygiad ……………………………………………………………… 5

Gwybodaeth gefndir

Gwneud sylwadau………………………………………………………………7

Cefndir

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi penderfynu cynnal Adolygiad Cymunedol o'r sir gyfan. Mae dyletswydd ar y Cyngor i adolygu trefniadau cymunedol.

Wrth gynnal yr adolygiad, bydd y Cyngor yn cael ei arwain gan Adran 31 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.

Mae'r Cyngor wedi datblygu a chyhoeddi Cylch Gorchwyl ar gyfer yr adolygiad cymunedol hwn.

Bydd y Cylch Gorchwyl yn nodi amserlen a gweithdrefnau arfaethedig yr adolygiad, yn cynnig arweiniad ac yn nodi'r materion a fydd yn cael eu hystyried yn ystod yr adolygiad. Bydd y Cylch Gorchwyl yn sicrhau bod Cyngor Sir Caerfyrddin yn dilyn gweithdrefn benodol ac yn nodi ystyriaethau priodol ar gyfer yr adolygiad, ac yn caniatáu i bartïon sydd â diddordeb ddeall sut i gymryd rhan yn effeithiol yn yr adolygiad.

Beth yw Adolygiad Cymunedol?

Mae Adolygiad Cymunedol a wneir o dan Adran 31 Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn broses lle gall Cyngor Sir Caerfyrddin ystyried y canlynol:

●nifer aelodau'r cyngor ar gyfer y gymuned,

●rhannu'r gymuned yn wardiau (os yw'n briodol) at ddibenion ethol cynghorwyr,

●nifer a ffiniau unrhyw wardiau,

●enw unrhyw ward.

Rhaid i'r Adolygiad Cymunedol adlewyrchu hunaniaeth a buddiannau cymunedau a dylai ystyried effaith trefniadau llywodraethu cymunedol ar gydlyniant a maint, poblogaeth a ffiniau cymuned leol.

Wrth gynnal adolygiad cymunedol, rhaid i brif gyngor hefyd ystyried ei rwymedigaethau statudol eraill sy'n ymwneud â'r adolygiad, er enghraifft ei rwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, Safonau'r Gymraeg a Deddf Cydraddoldeb 2010, a fydd i gyd yn dylanwadu ar y dull cynnal a'r penderfyniadau a wneir yn ystod adolygiad cymunedol, ac yn ei lywio.

Pam mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn cynnal yr adolygiad hwn?

Mae gan brif gynghorau ddyletswydd o dan delerau'r Ddeddf i gyhoeddi adroddiad a chyflwyno'r adroddiad ar eu trefniadau cymunedol i Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru bob deng mlynedd. Mae'n ofynnol hefyd i'r Comisiwn gynnal adolygiadau etholiadol o brif gynghorau bob deng mlynedd. Yn ddelfrydol, dylai Adolygiad Cymunedol ragflaenu adolygiad etholiadol o'r prif gyngor gan y Comisiwn, gan y bydd y gymuned a'r wardiau cymunedol o fewn ardal y prif gyngor yn cael eu defnyddio yn brif flociau adeiladu ar gyfer wardiau etholiadol y prif gyngor.

Fel prif awdurdod, mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn gyfrifol am gynnal Adolygiadau Cymunedol yn ei ardal. Bydd y Cyngor yn cymeradwyo'r argymhellion terfynol cyn gwneud Gorchymyn Cymunedol.

Prif gysylltiadau'r adolygiad yw:

Amanda Edwards, Rheolwr Gwasanaethau Etholiadol a Chofrestru Sifil

Dylan Price, Swyddog Gwasanaethau Etholiadol

Shelley Williams, Swyddog Gwasanaethau Etholiadol

Cwmpas yr adolygiad

Bydd yr Adolygiad yn ystyried unrhyw geisiadau Adolygiad Cymunedol a ddaw i law ar ôl cyhoeddi'r Cylch Gorchwyl.

Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru

O dan Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (y Ddeddf), mae gan Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (y Comisiwn) ddyletswydd gyffredinol i fonitro'r trefniadau o ran llywodraeth leol ledled Cymru. Mae'r Comisiwn yn argymell y dylai hyn gael ei gynnwys mewn unrhyw ymgynghoriad neu wybodaeth sy'n cael ei dosbarthu gan y prif gyngor fel rhan o'r Adolygiad Cymunedol.

Beth mae Cynghorau Cymuned yn ei wneud?

Cynghorau Tref a Chymuned yw'r math mwyaf lleol o lywodraeth a gallant fod yn berchen ar dir ac asedau, cyflogi staff ac yn darparu gwasanaethau ar lefel leol. Gall Cynghorau Tref/Cymuned roi llais lleol i'r gymuned, gan ymateb i ymgyngoriadau a chodi pryderon gyda'r sefydliadau perthnasol.

Mae Cyngor Tref/Cymuned yn cynnwys Cynghorwyr Cymuned sy'n cael eu hethol gan etholwyr llywodraeth leol yn y gymuned, ac mae etholiadau'n cael eu cynnal bob pum mlynedd. Mae swyddi gwag yn ystod y cyfnod o bum mlynedd yn cael eu llenwi drwy gyfethol neu drwy is-etholiad os yw etholwyr llywodraeth leol yn gofyn am hynny.

Ymgynghori

Sut mae'r Cyngor yn bwriadu cynnal ymgyngoriadau yn ystod yr adolygiad

Mae'r cylch gorchwyl hwn yn amlinellu nodau'r adolygiad, y ddeddfwriaeth sy'n llywio'r broses a'r meysydd y bydd y Cyngor yn eu hystyried fel rhan o'r broses adolygu.

Bydd y Cyngor yn ymgynghori'n eang ynghylch yr adolygiad, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol:

●Etholwyr llywodraeth leol

●Cynghorau Cymuned

●Cynghorwyr Sir

●Aelodau o'r Senedd

●Aelodau Seneddol

Cyn gwneud argymhellion neu gyhoeddi cynigion terfynol, bydd y Cyngor yn rhoi ystyriaeth lawn i'r safbwyntiau a'r awgrymiadau a gyflwynwyd gan bobl a sefydliadau lleol a bydd yn cydymffurfio â'r gofynion ymgynghori statudol drwy:

●Ymgynghori ag etholwyr llywodraeth leol ac unigolion neu gyrff eraill y mae'n ymddangos i'r Cyngor fod ganddynt fuddiant yn yr adolygiad,

●Ystyried unrhyw sylwadau a gafwyd mewn perthynas â'r adolygiad,

●Rhoi gwybod i ymgyngoreion am ganlyniad yr adolygiad,

●Cyhoeddi pob penderfyniad a wnaed a'r rhesymau dros benderfyniadau o'r fath.

Bydd gwybodaeth am bob cam o'r adolygiad yn cael ei chyhoeddi ar wefan y Cyngor. Cyhoeddir datganiadau i'r wasg a chyhoeddusrwydd arall lle bo hynny'n briodol.

Bydd y Cyngor yn rhoi gwybod i bob ymgynghorai ac unrhyw unigolion neu gyrff eraill sydd wedi cyflwyno sylwadau ysgrifenedig am ganlyniad yr adolygiad.

Amserlen yr adolygiad

Bydd yr Adolygiad Cymunedol yn cychwyn pan fydd y Cyngor yn cyhoeddi ei gylch gorchwyl ac yn dod i ben pan fydd yn cyhoeddi'r argymhellion a wnaed yn yr adolygiad.

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r amserlen ar gyfer yr adolygiad.

Cam	Cam Gweithredu	Dyddiad
Adroddiad i Rag-gyfarfod y Cabinet Y Cyngor Llawn	Y Cyngor yn cymeradwyo egwyddor yr Adolygiad Cymunedol a'i Gylch Gorchwyl.	20 Chwefror 2023 8 Mawrth 2023
Ymgynghoriad Cyhoeddus 1	Cyfnod ymgynghori o chwe wythnos yn dechrau gyda chyhoeddi Cylch Gorchwyl yr Adolygiad.	13 Mawrth 2023
Ymgynghoriad Cyhoeddus yn dod i ben	Archwilio ac ystyried yr holl sylwadau.	24 Ebrill
Ystyried y sylwadau a pharatoi adroddiad i'r Cyngor llawn.	Argymhellion drafft i'w hystyried gan y Cyngor a'u cymeradwyo ar gyfer ymgynghori pellach.	Rhag-gyfarfod y Cabinet 22 Mai 2023 Cyngor Llawn 14 Mehefin 2023
Ymgynghoriad Cyhoeddus 2	1. Ymgynghoriad chwe wythnos gyda rhanddeiliaid	19 Mehefin 2023

	ar argymhellion drafft 2. Paratoi'r argymhellion terfynol.	
Ymgynghoriad Cyhoeddus yn dod i ben	Archwilio ac ystyried yr holl sylwadau.	31 Gorffennaf 2023
Ystyried y sylwadau a pharatoi adroddiad terfynol i'r Cyngor llawn	Argymhellion terfynol i'w hystyried gan y Cyngor	Rhag-gyfarfod y Cabinet 18 Medi 2023 Cyngor Llawn 11 Hydref 2023
Cyhoeddi'r argymhellion terfynol fel y cytunwyd gan y Cyngor Llawn	Cyhoeddi'r argymhellion terfynol fel y cytunwyd gan y Cyngor Llawn a gwneud Gorchymyn	16 Hydref 2023
Gorchymyn yn dod i rym	Yr etholiadau llywodraeth leol nesaf	Mai 2027

Gwybodaeth Gefndir

Mae arfer da wedi awgrymu y dylai fod o leiaf saith cynghorydd ar gyfer unrhyw gyngor plwyf/tref neu gymuned ac uchafswm o 25.

Wrth ystyried maint y cyngor, mae Cyngor Sir Caerfyrddin o'r farn y dylid ystyried pob ardal yn ôl ei rhinweddau ei hun, gan roi sylw i'w phoblogaeth, daearyddiaeth a phatrwm y cymunedau. Serch hynny, o ystyried pwerau presennol cynghorau tref a chymuned, dylai roi ystyriaeth i'r patrwm bras o ran meintiau presennol y cynghorau. Mae'n ymddangos bod y patrwm hwn wedi gwrthsefyll prawf amser ac, yn absenoldeb tystiolaeth i'r gwrthwyneb, ymddengys ei fod wedi darparu llywodraeth leol effeithiol a chyfleus.

Dylai prif gynghorau gofio hefyd nad oes angen corff mawr o gynghorwyr i gynnal busnes cynghorau tref a chymuned fel arfer. Yn ogystal, yn hanesyddol, mae llawer o gynghorau tref/cymuned, yn enwedig cynghorau llai, wedi cael trafferth denu digon o ymgeiswyr i sefyll mewn etholiad. Mae hyn wedi arwain at etholiadau un ymgeisydd a/neu gyfethol aelodau er mwyn llenwi swyddi gwag.

Cymhareb Etholwyr:Cynghorwyr a argymhellir

Etholwyr	Cynghorwyr	Etholwyr	Cynghorwyr
Hyd at 900	7	Hyd at 10,400	17
1,400	8	11,900	18
2,000	9	13,500	19
2,700	10	15,200	20
3,500	11	17,000	21
4,400	12	18,900	22
5,400	13	20,900	23
6,500	14	23,000	24

7,700	15	45,000	25
9,000	16		

Gwneud sylwadau

Os hoffech gyflwyno sylwadau ar yr Adolygiad Cymunedol, e-bostiwch: AmEdwards@sirgar.gov.uk

Fel arall, gellir anfon sylwadau drwy'r post:

Adolygiad Cymunedol

Gwasanaethau Etholiadol

Bloc 4

Parc Myrddin

Waun Dew

Caerfyrddin

SA31 1HQ

Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch ynglŷn â'r adolygiad, cysylltwch ag Amanda Edwards, Rheolwr Gwasanaethau Etholiadol a Chofrestru Sifil, drwy ddefnyddio'r cyfeiriad e-bost/post uchod, neu dros y ffôn: 01267 228609.